

מסורת הש"ס

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מג.

עין משפט
גור מוצה

(א) [ג"ל דמקן. ג] (ב) [ג"ל דמקן. ג] (ג) [ג"ל דמקן. ג] (ד) [ג"ל דמקן. ג] (ה) [ג"ל דמקן. ג] (ו) [ג"ל דמקן. ג] (ז) [ג"ל דמקן. ג] (ח) [ג"ל דמקן. ג] (ט) [ג"ל דמקן. ג] (י) [ג"ל דמקן. ג] (יא) [ג"ל דמקן. ג] (יב) [ג"ל דמקן. ג] (יג) [ג"ל דמקן. ג] (יד) [ג"ל דמקן. ג] (טו) [ג"ל דמקן. ג] (טז) [ג"ל דמקן. ג] (יז) [ג"ל דמקן. ג] (יח) [ג"ל דמקן. ג] (יט) [ג"ל דמקן. ג] (כ) [ג"ל דמקן. ג] (כא) [ג"ל דמקן. ג] (כב) [ג"ל דמקן. ג] (כג) [ג"ל דמקן. ג] (כד) [ג"ל דמקן. ג] (כה) [ג"ל דמקן. ג] (כו) [ג"ל דמקן. ג] (כז) [ג"ל דמקן. ג] (כח) [ג"ל דמקן. ג] (כט) [ג"ל דמקן. ג] (ל) [ג"ל דמקן. ג]

ויעבירו ארבע אמות ברה"ר. הוא הדין דמלי למימר ויוליא מרשות היחיד לרשות הרבים אלא שבדבר מקומות ועינים אמרינן יש לחוש להעברת ארבע אמות ואין לחוש להולאה כגון אם היה מונח כנרמלית או בקרפף או בגינה דלפן כאלו אסור הולאה דלדוריתא ויש כאן אסור העברה ברה"ר או הגביה על מנת ליעלו ולא להוליאו ומגלך להוליאו פטור משום הולאה אם לא עמד לפוש צינמים כדאמרין במקמת שבת (דף ה:) **הא חקינן ליה רבנן ליעלו כניסו.** כדקמי ממתניין התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל צינמין ומתוך שלא התרת לו אלא צינמין וזכור הוא ולא אחי לאפקי: **אלא ראשון.** דמשונה נעילתו דלפי' בגבולין חייב לא גזרו ביה רבנן לא בגבולין ולא במקדש אלא שער הימים שאינו מן המורה אלא במקדש לא חשיב נטילה דידו וגזרו ביה רבנן משום מומרא דשבת אף במקדש. ואם מאמר נמלא כ"ד מתין לעקור דבר מן המורה הא אומציה צינמות (דף ט:) ושנין שב ואל מעשה שאני: אי הכי. משום דלמיה בגבולין לא גזרו ביה: **האידנא נמי.** ידמי צינן ראשון אם שבת: **לא ידעין בקביעה דירחא.** שמת אף י"ט עד למחר דהוה לן למעבד לולב מעובר: אינו. בני א"י שעדיין מקדשין על (א) הראיה: **לידו.** להו אף בזמן אהל ופינא **איך.** ממתניין הוה אף בסוף פירקין דלעיל (דף טא:) **כיום אפי' בשבת.** דמשמע כל דהו יוס וקרא יתירא הוא דמי למכבד כראשון: **ראשון אף בגבולין.** לאו מרבייא דיש אלא ולקחתם ביום ראשון ולא פירש מקדש משמע אפי' בגבולין: **הראשון.** ה"א מיעוטא הוא כלומר כראשון לחודיה הוא דלמיה לן וף בשבת: **אלעזר קרא למישרא טלטול.** דרבנן עדיין לא נאכר טלטול בעולם ובה הכמוז להחירו כאלו: **למכשירי לולב.** בה המוז ללמד שמכשירי לולב דומין את השבת כלומר תקיניה ואפילו לקולא מן הממוכר ולאגודו: **וגאמר להלן ימים.** בלולב מה להלן ימים ולא לילות כדכתיב ביום הראשון: **במלואים.** כדכתיב (ויקרא ט) ופתח אהל מועד משבו יומם ויליה וגו': סוכה מנוחה כל היום ומלואים מנוחה כל היום לשב בעזרה ואלא לליל כדכתיב (שם) ומפתח אהל מועד לא תלכו שבעת ימים וגאמר (שם) משבו יומם ויליה שבעת ימים: תשנו

ויעבירו ארבע אמות ברה"ר. הוא הדין דמלי למימר ויוליא מרשות היחיד לרשות הרבים אלא שבדבר מקומות ועינים אמרינן יש לחוש להעברת ארבע אמות ואין לחוש להולאה כגון אם היה מונח כנרמלית או בקרפף או בגינה דלפן כאלו אסור הולאה דלדוריתא ויש כאן אסור העברה ברה"ר או הגביה על מנת ליעלו ולא להוליאו ומגלך להוליאו פטור משום הולאה אם לא עמד לפוש צינמים כדאמרין במקמת שבת (דף ה:) **הא חקינן ליה רבנן ליעלו כניסו.** כדקמי ממתניין התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל צינמין ומתוך שלא התרת לו אלא צינמין וזכור הוא ולא אחי לאפקי: **אלא ראשון.** דמשונה נעילתו דלפי' בגבולין חייב לא גזרו ביה רבנן לא בגבולין ולא במקדש אלא שער הימים שאינו מן המורה אלא במקדש לא חשיב נטילה דידו וגזרו ביה רבנן משום מומרא דשבת אף במקדש. ואם מאמר נמלא כ"ד מתין לעקור דבר מן המורה הא אומציה צינמות (דף ט:) ושנין שב ואל מעשה שאני: אי הכי. משום דלמיה בגבולין לא גזרו ביה: **האידנא נמי.** ידמי צינן ראשון אם שבת: **לא ידעין בקביעה דירחא.** שמת אף י"ט עד למחר דהוה לן למעבד לולב מעובר: אינו. בני א"י שעדיין מקדשין על (א) הראיה: **לידו.** להו אף בזמן אהל ופינא **איך.** ממתניין הוה אף בסוף פירקין דלעיל (דף טא:) **כיום אפי' בשבת.** דמשמע כל דהו יוס וקרא יתירא הוא דמי למכבד כראשון: **ראשון אף בגבולין.** לאו מרבייא דיש אלא ולקחתם ביום ראשון ולא פירש מקדש משמע אפי' בגבולין: **הראשון.** ה"א מיעוטא הוא כלומר כראשון לחודיה הוא דלמיה לן וף בשבת: **אלעזר קרא למישרא טלטול.** דרבנן עדיין לא נאכר טלטול בעולם ובה הכמוז להחירו כאלו: **למכשירי לולב.** בה המוז ללמד שמכשירי לולב דומין את השבת כלומר תקיניה ואפילו לקולא מן הממוכר ולאגודו: **וגאמר להלן ימים.** בלולב מה להלן ימים ולא לילות כדכתיב ביום הראשון: **במלואים.** כדכתיב (ויקרא ט) ופתח אהל מועד משבו יומם ויליה וגו': סוכה מנוחה כל היום ומלואים מנוחה כל היום לשב בעזרה ואלא לליל כדכתיב (שם) ומפתח אהל מועד לא תלכו שבעת ימים וגאמר (שם) משבו יומם ויליה שבעת ימים: תשנו

ויעבירו ארבע אמות ברה"ר. הוא הדין דמלי למימר ויוליא מרשות היחיד לרשות הרבים אלא שבדבר מקומות ועינים אמרינן יש לחוש להעברת ארבע אמות ואין לחוש להולאה כגון אם היה מונח כנרמלית או בקרפף או בגינה דלפן כאלו אסור הולאה דלדוריתא ויש כאן אסור העברה ברה"ר או הגביה על מנת ליעלו ולא להוליאו ומגלך להוליאו פטור משום הולאה אם לא עמד לפוש צינמים כדאמרין במקמת שבת (דף ה:) **הא חקינן ליה רבנן ליעלו כניסו.** כדקמי ממתניין התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל צינמין ומתוך שלא התרת לו אלא צינמין וזכור הוא ולא אחי לאפקי: **אלא ראשון.** דמשונה נעילתו דלפי' בגבולין חייב לא גזרו ביה רבנן לא בגבולין ולא במקדש אלא שער הימים שאינו מן המורה אלא במקדש לא חשיב נטילה דידו וגזרו ביה רבנן משום מומרא דשבת אף במקדש. ואם מאמר נמלא כ"ד מתין לעקור דבר מן המורה הא אומציה צינמות (דף ט:) ושנין שב ואל מעשה שאני: אי הכי. משום דלמיה בגבולין לא גזרו ביה: **האידנא נמי.** ידמי צינן ראשון אם שבת: **לא ידעין בקביעה דירחא.** שמת אף י"ט עד למחר דהוה לן למעבד לולב מעובר: אינו. בני א"י שעדיין מקדשין על (א) הראיה: **לידו.** להו אף בזמן אהל ופינא **איך.** ממתניין הוה אף בסוף פירקין דלעיל (דף טא:) **כיום אפי' בשבת.** דמשמע כל דהו יוס וקרא יתירא הוא דמי למכבד כראשון: **ראשון אף בגבולין.** לאו מרבייא דיש אלא ולקחתם ביום ראשון ולא פירש מקדש משמע אפי' בגבולין: **הראשון.** ה"א מיעוטא הוא כלומר כראשון לחודיה הוא דלמיה לן וף בשבת: **אלעזר קרא למישרא טלטול.** דרבנן עדיין לא נאכר טלטול בעולם ובה הכמוז להחירו כאלו: **למכשירי לולב.** בה המוז ללמד שמכשירי לולב דומין את השבת כלומר תקיניה ואפילו לקולא מן הממוכר ולאגודו: **וגאמר להלן ימים.** בלולב מה להלן ימים ולא לילות כדכתיב ביום הראשון: **במלואים.** כדכתיב (ויקרא ט) ופתח אהל מועד משבו יומם ויליה וגו': סוכה מנוחה כל היום ומלואים מנוחה כל היום לשב בעזרה ואלא לליל כדכתיב (שם) ומפתח אהל מועד לא תלכו שבעת ימים וגאמר (שם) משבו יומם ויליה שבעת ימים: תשנו

ויעבירו ארבע אמות ברה"ר. הוא הדין דמלי למימר ויוליא מרשות היחיד לרשות הרבים אלא שבדבר מקומות ועינים אמרינן יש לחוש להעברת ארבע אמות ואין לחוש להולאה כגון אם היה מונח כנרמלית או בקרפף או בגינה דלפן כאלו אסור הולאה דלדוריתא ויש כאן אסור העברה ברה"ר או הגביה על מנת ליעלו ולא להוליאו ומגלך להוליאו פטור משום הולאה אם לא עמד לפוש צינמים כדאמרין במקמת שבת (דף ה:) **הא חקינן ליה רבנן ליעלו כניסו.** כדקמי ממתניין התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל צינמין ומתוך שלא התרת לו אלא צינמין וזכור הוא ולא אחי לאפקי: **אלא ראשון.** דמשונה נעילתו דלפי' בגבולין חייב לא גזרו ביה רבנן לא בגבולין ולא במקדש אלא שער הימים שאינו מן המורה אלא במקדש לא חשיב נטילה דידו וגזרו ביה רבנן משום מומרא דשבת אף במקדש. ואם מאמר נמלא כ"ד מתין לעקור דבר מן המורה הא אומציה צינמות (דף ט:) ושנין שב ואל מעשה שאני: אי הכי. משום דלמיה בגבולין לא גזרו ביה: **האידנא נמי.** ידמי צינן ראשון אם שבת: **לא ידעין בקביעה דירחא.** שמת אף י"ט עד למחר דהוה לן למעבד לולב מעובר: אינו. בני א"י שעדיין מקדשין על (א) הראיה: **לידו.** להו אף בזמן אהל ופינא **איך.** ממתניין הוה אף בסוף פירקין דלעיל (דף טא:) **כיום אפי' בשבת.** דמשמע כל דהו יוס וקרא יתירא הוא דמי למכבד כראשון: **ראשון אף בגבולין.** לאו מרבייא דיש אלא ולקחתם ביום ראשון ולא פירש מקדש משמע אפי' בגבולין: **הראשון.** ה"א מיעוטא הוא כלומר כראשון לחודיה הוא דלמיה לן וף בשבת: **אלעזר קרא למישרא טלטול.** דרבנן עדיין לא נאכר טלטול בעולם ובה הכמוז להחירו כאלו: **למכשירי לולב.** בה המוז ללמד שמכשירי לולב דומין את השבת כלומר תקיניה ואפילו לקולא מן הממוכר ולאגודו: **וגאמר להלן ימים.** בלולב מה להלן ימים ולא לילות כדכתיב ביום הראשון: **במלואים.** כדכתיב (ויקרא ט) ופתח אהל מועד משבו יומם ויליה וגו': סוכה מנוחה כל היום ומלואים מנוחה כל היום לשב בעזרה ואלא לליל כדכתיב (שם) ומפתח אהל מועד לא תלכו שבעת ימים וגאמר (שם) משבו יומם ויליה שבעת ימים: תשנו

תורה אור השלם

1. ויקרא (כ) לבם ביום ויראשון פרי עץ הדר כפת הקמרים וגפן עץ עבה ורבי' קהל ושמואלם לפני יי' אליהם שבעת ימים: 2. ברכת הלל שבעת ימים של הארץ בירא אל יתבו כסבת: וירא כג כב 3. ופתח יוסף ויליה חשבוע ימים ושמואלם את משערת יי' ולא המויר כי בן צריה: וירא ח לה

הגהות הב"ח

(א) ג"ל ראשון אפילו בגבולין הראשון. יריב ונפסח דף ה טוקי וה ליתמא אהר: (ב) שם אהר אהר ימים אפילו לילת אפי' אלא ימים ולא לילות ודין הוא למחר כאלו ימים אפילו לילות אפילו לילות אף כאלו ימים ואפילו לילות לא כן לדין וז' נאמר כאלו ימים ונאמר להלן ימים ולא לילות אף כאלו ימים ולא לילות כאלו לילות דמי דמי (ג) ר"ח ד"ה אפילו ורי ופי על הראיה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ויעבירו וכו' ונפסח ראשון בראה. עין שו"ת דף לב ע"ב תוס' ד"ה ה"א חלפין:

מוסף רש"י

אמר קרא ביום ואפילו בשבת. מלא כל כראשון. לנראה אהל כול יום שהוא ראשון לליל (ופתח קרא.)

מדבר שמצותו לדורות ואל

בהמ"ק התקין רבי יוחנן בן זכאי שיהיו מוקעין בכ"מ שיש בו צ"ד ולולב לא חשתי כלל כדמסקי' לקמן וי"ל דשופר שהוא לעלות וזכרון של ישראל לאציהם שבעת ימים לא ראו לנטול לגמרי ויבין דכח צ"ד תקנו תקנו ככל מקום שיש בו צ"ד אפי' שבזמן הבית לא היה אלא במקדש דוקא ועוד דבדין הוא דלולב יחא דוחה בגבולין יותר משופר כדכ"ה דלא ידע קביעות חודש אלא בירושלים אבל י"ט ראשון דלולב היה ידוע אף בגבולין: **הראשון** כפ"מ שאינו דוחה אלא י"ט ראשון. מיימורא דה"א קא דריש דה"א מיעוטא הוא כלומר כראשון לחודיה הוא דבו ביום ובפ' גיר הגשה (חולין ד' טא.) דרש היך המיומנת שנירף למעוטי שמאל וכן העולה עולה ראשונה (פסחים ד' נא:) ויזמין דלמיה ה"א לרבות כדאמרין לעיל בסוף פרק הישן (ד' נא:) גבי חוספת עיני דיוס הכפורים האורח לרבות את הגשים וגבי סוכה האורח לרבות את הגשים כל אחד לפי עיניו: **וברובה** גופה פנ"ף. דלא משום תשנו כעין מדורו היה לידה בין ביום בין בלילה דמהאי טעמא הוה מרבינן נשים מה דירה איש ואשתו אי לאו משום הלכתא שאני הכא דמעטיה קרא כהדיא לילות דשבעת ימים משמע ימים ולא לילות דשבעת ימים מיהו למאי דקאמרין נראה למי דומה קשה:

תשבו

בהמ"ק התקין רבי יוחנן בן זכאי שיהיו מוקעין בכ"מ שיש בו צ"ד ולולב לא חשתי כלל כדמסקי' לקמן וי"ל דשופר שהוא לעלות וזכרון של ישראל לאציהם שבעת ימים לא ראו לנטול לגמרי ויבין דכח צ"ד תקנו תקנו ככל מקום שיש בו צ"ד אפי' שבזמן הבית לא היה אלא במקדש דוקא ועוד דבדין הוא דלולב יחא דוחה בגבולין יותר משופר כדכ"ה דלא ידע קביעות חודש אלא בירושלים אבל י"ט ראשון דלולב היה ידוע אף בגבולין: **הראשון** כפ"מ שאינו דוחה אלא י"ט ראשון. מיימורא דה"א קא דריש דה"א מיעוטא הוא כלומר כראשון לחודיה הוא דבו ביום ובפ' גיר הגשה (חולין ד' טא.) דרש היך המיומנת שנירף למעוטי שמאל וכן העולה עולה ראשונה (פסחים ד' נא:) ויזמין דלמיה ה"א לרבות כדאמרין לעיל בסוף פרק הישן (ד' נא:) גבי חוספת עיני דיוס הכפורים האורח לרבות את הגשים וגבי סוכה האורח לרבות את הגשים כל אחד לפי עיניו: **וברובה** גופה פנ"ף. דלא משום תשנו כעין מדורו היה לידה בין ביום בין בלילה דמהאי טעמא הוה מרבינן נשים מה דירה איש ואשתו אי לאו משום הלכתא שאני הכא דמעטיה קרא כהדיא לילות דשבעת ימים משמע ימים ולא לילות דשבעת ימים מיהו למאי דקאמרין נראה למי דומה קשה:

רבינו הגנאל

ויעבירו ד' אמות ברשות הרבים. והיינו טעמא דשופר והיינו טעמא דמגילה. ואקשינן אהי הכי דניגור אפי' יום טוב ראשון. ושנין יום טוב ראשון דאיתיה בין התורה בגבולין. לא גזרו רבנן בביתו. אבל שאר הימים דלימיתו לא התורה בגבולין. גזרו רבנן לישלו בביתו. ואקשינן אי הכי דאיתיה מן התורה בגבולין. האידנא נידמי לישלו בביתו. דהתין לא ידעין בקביעה דירחא. ופסקי' אף להדין שבת. בית הוורד ידעין בקביעה דירחא לידו. ושנין אין לידו ידעין בקביעה דירחא האידנא נמי דחי. מדרתן פסקי' לולב הנוטל יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת כל העם מוליכין את לולביהן לבית הבנסת. ובסריקין תנו כל העם מוליכין לולביהן לרהר הבית. ש"מ בזמן שבת המקדש קיים היו מוליכין לולביהן לרהר הבית. אחר שחברו בית המקדש היו מוליכין לולביהן לבית הבנסת. ונדרתו היא סברא. דהא מקשינן לקמן. ושנין לא ארי ואריי בופן שבת המקדש קיים ולא קשיא. במקדש חור הבית ובגבולין ובשאר המדינות כנסת. ותווייהו בזמן שבת המקדש קיים. יום ראשון דאיתיה מן התורה בגבולין מנא לן. דהתיב ולקחתם כל אחד ואחד. לכס משלכם. להוציא השאלו הנוטל. ביום ואפי' בשבת. לאתוויי מכשירי לולב ואליבא דר' אליעזר. ביום למעוטי לילות אליבא דרבנן. אבל לולב לא איצטריך קרא למישרי טלטול. ראשון ואפילו בגבולין. הראשון שאינו דוחה אלא אותו יום הראשון בלבד. סוכה שונהת בלילות כבימים מנא לן.